

СИЛАБУС КУРСУ «ПОСТАНОВКА МУЗИЧНОГО АПАРАТУ» БАС-ГИТА

Освітній ступінь «Бакалавр»

Спеціальність 025 «Музичне мистецтво».

Освітня програма «Музичне мистецтво естради»

Рік навчання: I, Семестр: 1 Кількість кредитів: 3

Мова викладання: **українська.**

Керівник курсу

Шаршов Євген Юрійович викладач кафедри
«Музичне мистецтво естради»

Контактна інформація: **+38 096 727 15 20**

Прорековіти освітнього компоненту: Теорія музики

Пострековіти освітнього компоненту: Сольфеджіо, Спеціальний клас (за видами),
Методика викладання фахових дисциплін (за видами), Клас ансамблю, Методика і практика
роботи з ансамблем, Педагогічна практика.

Призначення освітнього компоненту

Відповідно до освітньої програми «Музичне мистецтво естради», вивчення освітнього
компоненту повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних
результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання:

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.	ПРН 1
Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.	ПРН 3
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	ПРН 12

Відповідно до освітньої програми: «Музичне мистецтво естради» вивчення освітнього
компоненту забезпечує набуття таких компетентностей:

Інтегральна компетентність

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні компетентності (СК)

СК 4	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
СК 11	Здатність оперувати професійною термінологією.
СК 18	Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

Мета навчальної дисципліни: викладання курсу «Постановка музичного апарату» має на меті ознайомити студентів з багатим вмістом знань з історії виникнення, будовою інструменту, його основними видами, котрі мають професійну спрямованість, сприяти формуванню у студентів теоретичних знань та практичних вмінь і навичок, для подальшого професійного становлення і розвитку

майбутніх виконавців.

Завдання дисципліни: засвоєння студентами теоретичних знань та практичних навичок гри: розвиток музичного слуху, техніки, опанування знань зі звукової культури; оволодіння вміннями звукоутворення; стимулювання до самовиховання і самоосвіти, творчості та самостійності, для подальшого розвитку професійної діяльності майбутніх естрадних музикантів,

- навчити студентів самостійно застосовувати вправи та етюди для засвоєння та розвитку виконавських вмінь і навичок;
- створити належну теоретичну основу для вільного володіння понятійним апаратом;
- сформулювати вміння застосовувати теоретичні знання у виконавській практиці.

Постановка музичного апарату для майбутніх фахівців галузі культури і мистецтва - це основа, на базі якої відбувається засвоєння дисциплін професійного напрямку.

Практична спрямованість

Складання методично продуманих програм на основі диференційованого підходу до навчання є невід'ємною умовою успішної роботи викладача та студента. Художній розвиток у порівнянні з розвитком технічним значно більше залежить від індивідуальних особливостей, інтересів та творчих імпульсів здобувача освіти. Саме в індивідуальному підході до питань художнього розвитку з найбільшою силою виявляється творча сутність музичної педагогіки.

Розвиток техніки вимагає систематичності занять. Тривалі перерви в грі на бас-гітарі для музиканта, який прагне до професіоналізму, абсолютно недопустимі.

Самоаналіз гри та план занять. Уміння ставити перед собою завдання (на основі самоаналізу своїх записів), визначати і аналізувати технічні недоліки, а також планувати заняття – дуже важлива якість музиканта. Необхідно слухати свої записи, порівнювати їх із записами провідних гітаристів.

Курс розроблено таким чином, щоб студент оволодів елементами звукоутворення на музичному інструменті, оволодів навичками виконавської майстерності. Студент повинен вільно, невимушено поводитися на сцені під час гри на музичному інструменті, його поведінка мусить узгоджуватися з вимогами щодо постановки музичного апарату, техніки, переживань і перевтілення, що координують і пов'язують його пластику з інструментально-творчим завданням, тобто перебувають у гармонії зі створюваним образом. Навчальний репертуар добирається згідно з навчальною програмою відповідно до інструментально-технічних та виконавських можливостей студента, індивідуальних особливостей, темпераменту, з метою закріплення і вдосконалення навчально-виконавських навичок, оволодіння нормами сценічної культури. Поетапний контроль знань студентів здійснюється у вигляді публічного виступу.

Зміст і структура освітнього компоненту

№ тижня	Назва теми	години ауд.	завдання для самостійної роботи
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1			
1, 2	Тема 1. Знайомство з навичками студентів. Оцінка володіння інструментом студента; основи постановки, вивчення діапазону та розташування нот на грифі. Будова бас-гітари, основи звуковидобування. Відомості про правильне звукоутворення. Способи звуковидобування.	4	Робота з науковою, навчальною літературою. Підготовка тез доповіді Будова електрогітари, основи звуковидобування. Відомості про правильне звукоутворення. Способи звуковидобування. Опрацювання вправ за темою аудиторної роботи
3, 4	Тема 2. Вивчення гамм. Робота над етюдами. Вивчення апlickатурних рішень для виконання тризвуків та септакордів	4	Опрацювання вправ за темою аудиторної роботи
5	Тема 3. Робота над атакою в правій руці. Вправи для правої руки.	2	Опрацювання вправ за темою аудиторної роботи

6	Тема 4. Вправи на розвиток рухомості лівої руки. Вправи на координацію.	2	Опрацювання вправ за темою аудиторної роботи
7, 8	Тема 5. Робота над твором. Виявлення технічних складнощів.	4	Опрацювання вправ за темою аудиторної роботи Підготовка до опитування за темами теоретичного матеріалу.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2			
9, 10	Тема 6. Фразування та штрихи. Робота над п'єсами. Постановка концертного номеру.	4	Опрацювання вправ за темою аудиторної роботи Опрацювання методичної, наукової літератури тема: «Підготовка та постановка концертного номеру»
11, 12	Тема 7. Розвиток навичок читання нот з листа.	4	Опрацювання вправ за темою аудиторної роботи
13	Тема 8. Робота над чистотою виконання. Техніки глушіння струн правою та лівою руками.	2	Опрацювання вправ за темою аудиторної роботи
14	Тема 9. Виконання нонакордів та септакордів за допомогою прийомів “sweep, tapping”. Техніки “hammer-on, pull-off”, вправи на легато.	2	Опрацювання вправ за темою аудиторної роботи
15, 16	Тема 10. Техніка “chicken-picking” в обіграванні аккордів. Вивчення “swing” та “shafle”	4	Опрацювання вправ за темою аудиторної роботи. Підготовка до опитування за темами теоретичного матеріалу. Підготовка до екзамену
Екзамен			

Самостійна робота

Самостійна робота є важливим елементом всієї системи підготовки у вищому навчальному закладі будь-якої форми навчання і сприяє кращому засвоєнню та ефективному опануванню навчального матеріалу.

Зміст самостійної роботи студентів у форматі дисципліни «**Постановка музичного апарату**» визначається робочою програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Самостійна робота передбачає виконання різних видів завдань (репродуктивних, за зразком, реконструктивно-варіативних, частково-пошукових, навчально-дослідних), спрямованих на отримання, закріплення студентом нових та набутих знань, їх систематизацію й узагальнення; формування практичних вмінь та навичок; контроль готовності студента до аудиторних занять, інших контрольних заходів.

Під час розробки завдань для самостійного опрацювання теоретично-практичного матеріалу з дисципліни «**Постановка музичного апарату**», пропонуються до використання наступні форми:

- опрацювання та конспектування першоджерел, робота з основною музичною літературою;
- пошук та вивчення додаткової літератури;
- аналітична робота з записами;
- робота з пошуковими системами Інтернет;
- відпрацювання завдань аудиторної роботи.
- відпрацювання технічного матеріалу за темами робочої програми.

Літературні джерела

1. Алмейда Л. Класична гітара в джазі. Київ : Музична Україна, 1987. 56 с.
2. Андріанов Д. 5 елементів імпровізації. Самовчитель +DVD відео
3. Бадьянов О. Джазовий гітарист. Частина 1.

4. Бадьянов О. Джазовий гітарист. Навчальний курс. Частина 2.
5. Баранова Л. М. Актуальні проблеми кроскультурної підготовки майбутніх учителів в Україні / Л. М. Баранова // Вісник Чернігівського національного університету ім. Т. Г. Шевченка : Педагогічні науки. –Чернігів, 2018. – С. 12–15.
6. Брижата О. Вибір методик для індивідуальних стилів навчання / Ольга Брижата // Відкритий урок. – 2012. – № 3. – С. 46–50.
7. Бруно Д. Мистецтво гри медіатором +DVD відео
8. Вітошинський Л. Про мистецтво гри на гітарі / Лео Вітошинський ; пер. з нім. Л. Мельник. – Львів : БАК, 2006. – 282 с.
9. Кондрашова Л. В. Емоційна домінанта підготовки майбутніх педагогів до професійної діяльності / Лідія Валентинівна Кондрашова // Рідна школа. – 2010. – № 7–8. – С. 14–19.
10. Манилов В. А. Джаз у ритмі самби. Київ : Музична Україна, 1989. 127 с.
11. Михайленко М. П. Довідник гітариста / Микола Петрович Михайленко, Фан ДіньТан. – Київ : Fan's company, 1998. – 246 с.
12. Михаськова М. А. Формування фахової компетентності майбутнього вчителя музики : дис. ... канд. пед. наук / Михаськова Марина Анатоліївна. – Київ, 2007. – 235 с.
13. Мошак Є. Г. Традиції гітарної музики в контексті європейської музичної культури другої половини ХХ століття : автореф. дис. ... канд. мист. / Є. Г. Мошак. – Одеса, 2012. – 16 с
14. Молотков В. Джазова імпровізація на шестиструнній гітарі Київ : Музична Україна, 1983. 110 с.
15. Олексюк О. М. Діагностика мистецької компетентності здобувачів вищої освіти: пошук методичного інструментарію / Ольга Миколаївна Олексюк // Вища освіта України. Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». – Київ, 2010. – Дод. 4, том V. – 572 с.
16. Прийоми до фінгерстайлу [Електронний ресурс]. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.guitartricks.com/techniques.php>
17. Филиберто Р. Школа гри на бас-гітарі. Частина 1
18. Achard K. History and Development of the American Guitar / Ken Achard. USA – 1990. –Vol. 3. – № 3. – P. 13–14.
19. Du Brock A. Travis Picking: A Guitarist's Guide to Fingerpicking Techniques,
20. Ennio Morricone. Краща музика для саундтреков
21. Funk guitar. The Essential Guide , by Ross Bolton / Leonard Corporation 2001.
22. Funk guitar. Guitar play Along. Vol. 52 / Hal Leonard Corporation. 2001.
23. G. Moore “Blads & blues” / «Guitar College» - 2004. -80 с.
24. Hoe to play Hitchin. Hal Leonard Corporation. 1994. – 57 с.
25. J. S. Bach. For Electric Guitar / Ray Hitchin. Mel Bay Publications, Inc.- 38 с.
26. Jazz Classics for solo Guitar. / Robert B. Yelin. Hal Leonard Corporation. – 1954 – 105 с.
27. Jazz. Vol. Arranged and performed by Jim Roberts / Hal Leonard Corporation. 64 с.
28. Joe Satriani “Balads” сост.: «Guitar College» - 2004 – 104 с.
29. Lighting Blues / сост.: «Guitar College» - 2001 – 220 с.
30. Modern Rock. Guitar Play Along. Vol. 5 / Hal Leonard Corporation. 2001 – 57 с.
31. Musicans insti8tute. Master Trax / Steve Trovato, Paul Farnen, CPP. Belwin, Inc., 1994. – 73 с.
32. Patterns, and Styles Paperback /Andrew Du Brock. – USA : Hal Leonard, 2011. – 60 p.
33. Percussive fingerstyle [Електронний ресурс]. – 2014. – Режим доступу до ресурсу : <https://www.musicradar.com/tuition/guitars/percussivefingerstyle-with-jon-gomm-602201>
34. Peer Gynt.E. Grieg / Editio Musica Budapest. – 42 с.
35. Pop/Rock Guitar Play Along. Vol.4 Hal Leonard Corporation. 1976. – 50 с.
36. Rockability Vol 20. Guitar Play Along./ Hal Leonard Corporation. – 56 с.
37. Taylor J. Toneproduction on classical guitar / JohnTaylor. – London : Musical News Services Ltd, 1978. – 80 p.
38. Tennant S. Pumping Nylon / Scott Tennant. – Van Huys : Alfred Publishing Company, 1998. – 95 p.

Політика курсу

Становлення сучасного гітарного інструментарію зумовило появу і розвиток інноваційних прийомів гри на гітарі, суттєво відмінних від класичного звуковидобування. У 80-і роки ХХ століття гітаристи-виконавці акустичного джазу і фолк-року висунули нові вимоги до тембрального забарвлення і динамічної силі звучання, що знову спричинило конструктивні зміни інструмента.

Більшість сучасних методик гри на гітарі спрямована на оволодіння саме цими типами інструментарію. Однак процес професійної підготовки майбутнього вчителя музичного

мистецтва має включати як оволодіння класичною гітарою, так і її сучасними різновидами. Для реалізації даного положення використовуються методи: практичної демонстрації інструментарію різних типів, порівняння, виконавський показ, стиле-розпізнавання, метод аудіювання і перегляду зразків виконання видатних гітаристів, метод вправ, асоціативний метод.

Курс постановка музичного апарату призначений для:

Активізації слухового контролю майбутнього вчителя через посилену увагу до звуковидобування.

Поєднання методичних прийомів, що йдуть від класичних шкіл, з сучасними підходами. Збагачення педагогічного репертуару творами сучасних авторів.

Синтезу національних традицій гітарного виконавства.

Використання в процесі професійної підготовки майбутнього вчителя різних типів сучасного гітарного інструментарію.

Опанування майбутнім вчителем музичного мистецтва основ фінгерстайлу.

Використовувати метод порівняння, який дозволяє співвідносити ступінь використання традиційних та інноваційних прийомів

Реалізації знань та умінь студентів з питань значення історико-культурних явищ та процесів в Україні, вписуючи їх у європейський і світовий контекст.

Після опанування освітнього компоненту «Постановка музичного апарату» здобувачі вищої освіти повинні:

Знати:

- концептуальні знання набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень;
- теорію, основні принципи, методи і поняття навчання та професійної діяльності;
- предмет дисципліни, її структуру, категоріальний апарат;
- основні методи гри;
- сучасні тенденції розвитку естрадного інструментального мистецтва;
- найбільш відомих авторів інструментальних методик та їх головні праці;
- основні прийоми;
- засоби музичної виразності

Вміти:

- розв'язувати складні непередбачувані завдання і проблеми у спеціалізованих сферах професійної діяльності та навчанні, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації, вибір методів та інструментальних засобів,
- застосовувати інноваційні підходи у навчанні;
- трансформувати теоретичні знання у практичне застосування;
- робити записи свого виконання й аналізувати їх;
- аналізувати манеру виконання та прийоми інших музикантів;
- застосовувати одержані знання при вирішенні професійних завдань;
- розуміти й об'єктивно оцінювати власні досягнення;
- володіти методологією й методами пізнання творчої діяльності;
- вдаватися до діалогу як засобу вирішення соціальних і етичних проблем, досягнення консенсусу.

Навички soft skills:

Навички самоорганізації. Презентаційні навички.

Здатність оволодівати сучасною інформацією. Демонструвати критичне мислення.

Участь в концертних програмах Академії.

Самовдосконалення в творчих концертних заходах, набуття практичних компетентностей музичного мистецтва.

Контроль якості знань здобувачів вищої освіти

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з освітнього компоненту є:

Поточний контроль - це оцінювання засвоєння здобувачем навчального матеріалу під час проведення індивідуальних занять.

Підсумковий (семестровий) контроль – це період підведення підсумків навчальної роботи здобувачів вищої освіти протягом семестру.

Кожний блок змістових модулів має бути обов'язково оцінений. Здобувач вищої освіти повинен позитивно скласти модульний (проміжний) контроль.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів вищої освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Політика оцінювання

Поточний контроль.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та студентами, управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, - так і студентами – для планування самостійної роботи. Особливим видом поточного контролю є колоквиум, підсумковий контроль за змістовими модулями.

- контроль на аудиторних заняттях
- усного опитування
- виступів здобувачів при обговоренні теоретичних та виконавських завдань

Форма підсумкового семестрового контролю: це підсумкове оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти за семестр, що здійснюється у формі екзамену.

На підсумковий семестровий контроль виносяться питання та/або практичні завдання, що передбачають перевірку рівня володіння студентами програмного матеріалу освітнього компоненту в цілому та сформованості відповідних знань, умінь, навичок і набутих компетенцій як результатів опанування навчального курсу. Перелік завдань модульного контролю, критерії їх оцінювання, порядок і час проведення (перескладання/відпрацювання) даного виду контролю визначаються кафедрою, включаються до робочої програми освітнього компоненту й доводяться до відома здобувачів на початку семестру. Графік проведення модульного контролю доводиться до відома – протягом перших двох тижнів семестру за підписом завідувача кафедрою.

Екзамен. Оцінювання екзамену відбувається за 30-бальною шкалою. Теоретичний контроль знань під час проведення екзамену може проводитись у вигляді співбесіди за завданнями теоретичного матеріалу та/або усного вибіркового опитування з питань тем самостійної роботи.

Засоби оцінювання: Засобом оцінювання та демонстрації результатів навчання є:

- усні опитування (питання колоквиуму);
- презентація результатів навчання.

За результатами семестру здобувач освіти отримує підсумкову оцінку за 100-бальною шкалою, яка розраховується як середньозважене оцінок: за змістові модулі, самостійну роботу, диференційований залік та/або екзамен. Модуль вважається складеним, якщо здобувач вищої освіти набрав **від 60 до 100 балів**. Загальний рейтинг з модуля (освітнього компоненту) **не перевищує 100 балів**. Результати модульного контролю знань фіксується в індивідуальному плані здобувача освіти. Перелік завдань модульного контролю, критерії їх оцінювання, порядок і час проведення (перескладання/відпрацювання) визначаються кафедрою, й доводяться до відома здобувачів освіти на початку семестру.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи

Вид діяльності здобувача вищої освіти	МОДУЛЬ 1	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Робота на індивідуальних заняттях	10	50
Усне опитування тем програми	2	10
Самостійна робота	2	10
Екзамен	1	30

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС – А, В, С, D, E, FX, F).

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
74-81		C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-73	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Політика щодо перескладання та оскарження оцінки.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу голови кафедри за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи здобувач освіти повідомить його про своє рішення.

Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика та принципи академічної доброчесності визначені у Положенні «Про академічну доброчесність» КЗВО КОР «Академії мистецтв імені Павла Чубинського»

Політика щодо відвідування.

Відвідування видів навчальних занять (крім консультацій) є обов'язковим для здобувачів освіти, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Комунальному закладі вищої освіти Київської обласної ради «Академія мистецтв імені Павла Чубинського». Присутність здобувачів – це важливий критерій оцінювання результатів навчання, зважаючи на теоретичну і практичну складність освітнього компоненту. У випадку наявності довідки від лікаря призначається відпрацювання занять в інший час за індивідуальною програмою. За умови дистанційного навчання важлива присутність здобувача освіти та систематичне виконання завдань під час онлайн-зустрічей у Google-Meet. Запізнення на фахові заняття є не припустимими.